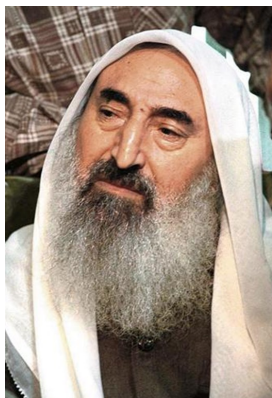
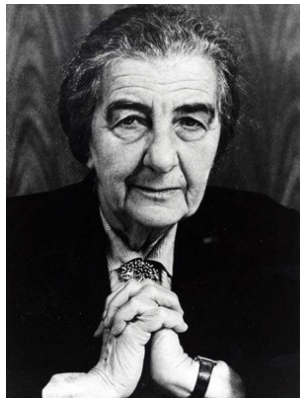

MO20: Arabsko-izraelský konflikt

- Historické příčiny konfliktu
- Vznik státu Izrael a následné války
- Palestina

1) OSOBNOSTI. Poznejte následující osobnosti a zařad'te je do kontextu dějin.

Mahmúd Abbás, Jásir Arafat, Menachem Begin, David Ben Gurion, Ahmad Jásín, Gamál Násir, Jicchak Rabin, Anvar as-Sádát, Chajim Weizmann,

2) POJMY

Dohody z Camp Davidu, Fatah, Gaza, Golanský výšiny, Hamás, Hizballáh, intifáda, Liga rabských států, Mírová dohoda z Osla, nakba, Organizace pro osvobození Palestiny (OOP), Západní břeh

3) TEXTY. Přečtěte si následující texty a odpovězte na otázky.

TEXT 1: Nakba

„Ve škole se o vysídlení nemluví. Říkají, že Palestinci prostě odešli. A když na ulici v Jeruzalémě oslovíte deset Izraelců, málokterý bude chtít tyhle věci poslouchat,“ říká Liza, izraelská Židovka, která na exkurzi přišla se svou kamarádkou.

Před jedním z bohatých kamenných sídel přidává Umar samozřejmě příběh: „Tenhle dům, hned vedle mešity, patřil rodině Bakrí. Měli tady malou továrnu na sodovku, minerálky a led. Byli velmi hrdí na to, že z této malé vesnice dodávali své výrobky do velkého Jeruzaléma.“ Původní obyvatelé Ajn Kárimu jsou od roku 1948 většinou v uprchlických táborech na Západním břehu Jordánu. V jejich domech dnes žijí Židé. (...)

A i když se v izraelských školách o palestinské Nakbě zřejmě hned tak učit nebude, malé krůčky se lidem ze Zochrotu daří: „Někteří odvážní učitelé či ředitelé škol nás občas zvou, abychom udělali studentům o Nakbě přednášku,“ říká na závěr procházky po vesnici Ejn Kerem, neboli Ajn Kárim, průvodce Umar Ghubarí.

https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/izrael-palestina-nakba_1805190700_mos

- *Co byla nakba? Jaké události ji provázely?*
- *Co představuje nakba v palestinské kolektivní paměti a co v izraelské?*

TEXT 2: Šestidenní válka

Blízký Východ patřil i v druhé polovině šedesátých let mezi nejneklidnější území na světě. Arabské státy odmítaly uznat stát Izrael, který však bylo odhodlán si svoje území ochránit všemi dostupnými prostředky. V roce 1967 se situace opět vyhrotila nejdříve došlo k syrskému ostřelování Izraele, na které reagovalo izraelské letectvo úderem proti syrským cílům. V konfliktu se začal angažovat také Egypt, který se obával izraelské vojenské síly. Tehdejší egyptský šéf Násir začal obsazovat Sinaj, kde do té doby udržovala klid vojska OSN a uzavřel Tiranskou úžinu a tím i vstup do Akkabského zálivu pro izraelské lodi. Odřízl tak Izrael mj. od přísunu ropy. Vcelku stranou se drželo Jordánsko, místní propaganda však vyzývala Násira k tvrdému postoji vůči Izraeli. Zdálo se však, že žádná ze stran netouží po propuknutí opravdového válečného konfliktu. V Izraeli však postupně nabývali vrchu stoupenci vojenského útoku jako byl např. nový izraelský ministr obrany Moše Dajan. Uzavření egyptsko-jordánské smlouvy a zapojení Iráku do arabské koalice urychlilo konečné rozhodnutí o počátku válečných akcí. Hned na počátku se ukázala obrovská převaha izraelského letectva a izraelská armáda obsadila v průběhu války rozsáhlá území Sinajského poloostrova a Golanských výšin. Československo stejně jako ostatní státy sovětského bloku v konfliktu podporovali po vzoru SSSR arabskou koalici a přerušilo s Izraelem diplomatické vztahy. Zejména část intelektuálů jako byli např. spisovatel Arnošt Lustig, šachový velmistr Luděk Pachman nebo Jan Procházka však dávala jasně najevo své sympatie k Izraeli. Demonstrativně do Izraele odešel v době Šestidenní války slovenský spisovatel Ladislav Mňačko a 14. srpna byl zbaven československého občanství.

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10195164142-vypravej/bonus/6996/>

- *Jaké dlouhodobé dopady měl výsledek šestidenní války na Palestinu?*
- *Jaké mezinárodně-politické důsledky měla pro Izrael šestidenní válka?*

TEXT 3: Camp David

(...) Za hvězdný okamžik se považuje dohoda mezi Egyptem a Izraelem v Camp Davidu. Podařilo se jí dosáhnout po dramatických dvou týdnech 17. září 1978. Představitelé Egypta a Izraele, Anwar Sadat a Menachem Begin, byli tvrdí vyjednávači a mimořádně výrazné osobnosti. Zázrak je, že dohodu podepsali přes otevřenou nevraživost. Jimmy Carter byl jediný, kdo věřil v mír natolik, že zarputile odmítal Camp David opustit, dokud překážky nepřekonají. Nebýt jeho, Sadat a Begin by se nejspíš ve zlém rozešli. Mimochodem, chvílemi spolu vůbec nemluvili, takže Carter fungoval nejenom jako hostitel, ale doslova jako prostředník.

Dohoda do velké míry změnila poměry na Blízkém východě. Nešlo jenom o výměnu Sinajského poloostrova za uznání Izraele. Vytvořila se šance pro smlouvy s dalšími sousedy. Za dlouhých třicet let se to ale podařilo jenom s Jordánskem v roce 1994.

<https://temata.rozhlas.cz/30-let-od-egyptsko-izraelskych-dohod-v-camp-davidu-8001835>

- *V čem spočívá význam Dohod z Camp Davidu?*
- *Co bylo jejich praktickým důsledkem?*

TEXT 4: Dohody z Osla

(...) Začátek byl přitom slibný. Izrael v souladu s jejich podmínkami uznal Organizaci pro osvobození Palestiny (OOP) za oficiálního představitele Palestinců a předal nové Palestinské autonomii správu nad dojednanými oblastmi Judska a Samařska.

OOP se zřekla terorismu a uznala Izrael. Palestinská samospráva měla řídit Pásmo Gazy a Západní břeh Jordánu, jak začala Judsku a Samařsku říkat, pět let, během nichž měly obě strany jednat o míru a vzniku nezávislé Palestiny. Tu dohody z Osla neslibovaly a zmiňovaly se o ní jen jako o předmětu dalších jednání. Izraelský premiér Jicchak Rabin dokonce v roce 1995 jasně řekl, že pokud by Palestina vznikla, byla by „méně než státem“ vklíněným mezi Izrael a jeho osady.

Mírová jednání nějakou dobu probíhala, ale v podstatě skončila v roce 2000 po schůzce v Camp Davidu, kde palestinský předák Jásir Arafat odmítl bezprecedentní izraelskou nabídku správy nad částí jeruzalémského Starého Města a Chrámové hory.

Vzápětí rozpoutal druhou intifádu, která si vyžádala více než jeden tisíc mrtvých Izraelců a přes 3000 Palestinců – ale už před ní zahynuly při teroristických útocích stovky izraelských občanů. Obětí dohod se stal i premiér Jicchak Rabin, jehož zavraždil izraelský extrémista vybičovaný ostrou rétorikou pravice, která dohodu s Palestinci nechtěla.

Po ukončení druhé intifády a Arafatově smrti došlo ještě k několika pokusům o mírová jednání, která však v roce 2014 nadobro ustala. Důvěru Izraelců zničil palestinský terorismus a Palestinců zase zklamání z rozšiřování izraelských osad na Západním břehu, přestože dohody z Osla jejich budování nezakazovaly. (...)

<https://plus.rozhlas.cz/gita-zbavitelova-izrael-a-palestinci-tricet-let-od-dohod-z-osla-9059852>

- *Co bylo předmětem jednání v Oslu?*
- *Na čem dohody ztroskotaly?*

4) UDÁLOSTI. Prostudujte, zasad'te do historického kontextu, interpretujte.

